

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunta

Aika	30.9.2015 klo 10-12
Paikka	Valtiovarainministeriö, nh Jakovara, Mariankatu 9
Osallistajat	Pasi Ovaska, valtioneuvoston apulaiscontroller, VM, puheenjohtaja Risto Hakoila, talousjohtaja, UM (Ari Rouheen varajäsen) Kati Korpi, laskentapäällikkö, SM Kristiina Olsson, talousjohtaja, PLM Juha Halonen, neuvotteleva virkamies, VM Pasi Rentola, taloussuunnittelupäällikkö, OKM Ritva Tolonen, talousylitarkastaja, MMM Marja Heikkinen-Jarnola, controller, LVM Nina Sipiläinen, tarkastuspäällikkö, STM (Mikko Staffin varajäsen) Marjatta Kimmonen, ylijohtaja, VTV Olli Ahonen, palvelupäällikkö, Valtiokonttori (Maileena Tervaportin varajäsen) Juhani Rantamäki, hallintojohtaja, Kela Riitta Pirhonen, erityisasiantuntija, VM, sihteeri
Poissa	Jukka Nummikoski, neuvotteleva virkamies, yksikön päällikkö, VNK Ari Rouhe, hallintojohtaja, UM Olli Muttilainen, hallintojohtaja, OM Taina Vähimaa, talouspäällikkö, TEM Mikko Staff, talousjohtaja, STM, Oili Hintsala, hallintojohtaja YM Maileena Tervaportti, apulaisjohtaja, Valtiokonttori

1 Kokouksen avaus, asialistan hyväksyminen ja jäsenten esittäytyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Käytiin esittäytymiskierros.

Asialistan kohtaan muut asiat sovittiin otettavaksi tiedoksi VTV:n tarkastus ylimmän johdon menettelytavoista. Asialista hyväksyttiin.

Neuvottelukunnan asettamisen jälkeen kokoonpano on muuttunut: Mikko Helkiö on siirtynyt valtioneuvoston kansliaan. Neuvottelukunnan varapuheenjohtaja nimetään myöhemmin valtiovarain controller -toiminnon rekrytointien edettyä. Myös maa- ja metsätalousministeriön varajäsen vaihtuu.

Sisäisen tarkastuksen jaosto on asetettu ja ensimmäinen kokous on 7.10.2015. Jaoston puheenjohtajana on aiemmin ollut valtiovarain controller -toiminnon tarkastusviranomaisyksikön päällikkö, mutta Pasi Ovaska toimii myös jaoston puheenjohtajana toistaiseksi.

2 Neuvottelukunnan tehtävät ja työtavoista sopiminen

Puheenjohtaja totesi neuvottelukunnan tehtävistä, että ne ovat melko laajat ja mahdollisesti olisi tarpeen tarkistaa talousarvioasetuksen mukaisia tehtäviä. Neuvottelukunnan tehtävissä korostuvat seuranta ja arviointi sekä suositusten tekeminen, joten neuvottelukunnasta tulisi valmistua aikaansaannoksia. Osin työ on myös keskustelua ja teemojen käsittelyä ilman erillisiä tuotoksia.

Kokouskäytännöistä oli esitys (liitteenä ppt). Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan Senaattori-sivuista todettiin, että ne ovat käytännössä jääneet pöytäkirjasivustoksi. Kuitenkin niissä voisi olla myös muuta materiaalia ministeriöiden ja virastojen riskienhallinnasta. Pääsy Senaattoriin on vain neuvottelukunnan ministeriöjäsenillä.

Neuvottelukunnan ja jaoston roolista keskusteltiin, että jaosto keskittyy sisäiseen tarkastukseen ja neuvottelukunta voi antaa toimeksiantoja jaostolle. Sisäisen tarkastuksen voimavarat ministeriöissä vaihtelevat ja toimintoja tullaan järjestelemään uudelleen. Kaikissa ministeriöissä ei välttämättä ole nimettävissä erillistä sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilöä.

Puheenjohtaja totesi, että jaostossa on käytetty pienryhmätyöskentelyä, ja näissä voi olla muitakin kuin jaoston jäseniä. Parhaillaan jatkuvat valtionapujen tarkastamisen mallin sekä varmistuskartan kehittämiset.

Keskustelussa tuli esiin tarve pohtia talousjohdon, sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja controller-toiminnan suhdetta. Neuvottelukunnan kokoussuunnitelmaan voidaan ottaa keskusteluaiheeksi sisäisen tarkastuksen tehtävät ja rooli. Myös virastojen vastuita ja Palkeiden vastuita tulisi tarkastella mm. talousarvioasetuksen uuden Palkeiden vastuuta koskevan pykälän johdosta.

Ehdotetut menettelyt hyväksyttiin.

3 Neuvottelukunnan toimintasuunnitelma 2015-2018

Toimintasuunnitelmaluonnos ja kokoussuunnitelma oli jaettu asialistan liitteenä. Kokouksia on tarkoitus pitää 3-4 kertaa vuodessa.

Keskustelussa esitettiin neuvottelukunnan ja jaoston työstä toive, että jaosto toimisi selkeämmin neuvottelukunnan ohjauksessa. Tämä sai kannatusta ja sovittiin, että jaoston toimintasuunnitelma otetaan neuvottelukunnan seuraavaan kokoukseen hyväksyttäväksi. Kokouspöytäkirjat jaetaan ryhmien kesken. Lisäksi aiemman kauden neuvottelukunnan ja jaoston kokousten pöytäkirjoihin on linkki Senaattorissa ja VN:n hankesivuilla, joten neuvottelukunta voi tutustua myös niihin.

Todettiin, että sisäisen tarkastuksen rooli vaatii pohdintaa, sillä monissa ministeriöissä sisäisen tarkastuksen omat voimavarat vähenevät ja ollaan siirtymässä palveluiden ostoon. Tästä muutoksesta huolimatta prosessinäkökulmasta ei saisi syntyä aukkoja. Ministeriöt ja niiden hallinnonalat ovat erilaisia, ja tulisi ottaa huomioon niiden erityispiirteet, esim. valtionapujen määrä, EU-rahast, ministeriön osallistuminen hallinnonalan tarkastukseen. Neuvottelukunnan nähtiin tuovan benchmarking-tukea. Myös controller-verkoston toimenkuvaa toivottiin neuvottelukunnan käsittelyyn.

Neuvottelukunnassa käsiteltävät asiat

Käytiin keskustelua neuvottelukunnan valmisteluun ja käsittelyyn otettavista asiakokonaisuuksista.

Alustavassa luonnoksessa olleista eniten kannatettiin **riskienhallintapolitiikkaa** ja -menetelmiä, ja samassa yhteydessä ehdotettiin tarkasteltavaksi myös arviointikehikoiden päivittämistarvetta.

Neuvottelukunta voisi tehdä näistä esim. suosituksen. Neuvottelukunnan tuotoksen täsmentämiseen ei keskustelussa vielä päästy.

Neuvottelukunnassa voitaisiin perehtyä olemassa oleviin riskienhallinnan menetelmiin ja järjestelmiin (esim. projektihallinnan riskitaulukko, Kaikuluotan, Huoltovarmuuskeskuksen ja SM:n sovelluksiin). Voitaisiin tarkastella, miten menetelmiä voisi koota yhteen, miten hallinnonalojen erityispiirteet voidaan ottaa huomioon ja olisiko yhtenäisistä menettelyistä apua vai haittaa. Joka tapauksessa kokemusten vaihto nähtiin arvokkaana.

Hallitusohjelmaan tai kärkihankkeisiin liittyviä aiheita ei otettaisi neuvottelukunnan toimintasuunnitelmaan. Todettiin, että yhtymäkohtia voi olla lähinnä hallitusohjelman yhtenäiset johtamismenettelyt -reformiin, johon riskienhallinta hyvin liittyisi.

Suuriin investointeihin liittyvä riskienhallinta vaikutti koskevan vain muutamia ministeriöitä, joten sitä ei otettaisi valmisteltaviin asioihin. Tarvittaessa asia otetaan kokousteemaksi.

Ulkoistettujen palveluiden valvonta ja riskienhallinta on ns. kestoaihe, siinä voisi olla malli. Sovittiin, että aihe voidaan ottaa kokousaiheeksi, mutta erillistä lopputuotosta neuvottelukunta ei siitä tee.

Sovittiin, että toimintasuunnitelmaa muokataan keskustelun perusteella valtiovarain controller -toiminnossa ja lähetetään neuvottelukunnalle kommentoitavaksi sähköpostilla. Tavoite on hyväksyä suunnitelma seuraavassa kokouksessa.

4 Riskienhallinnan kuvaukset hallituksen vuosikertomuksessa

Asialistan liitteenä oli jaettu yhteenveto vuoden 2014 hallituksen vuosikertomuksen arvioista toimintaympäristön ja toimialan keskeisimmistä riskeistä ministeriöittäin.

Käydyssä keskustelussa tuotiin esiin, että riskikatsausten sisällöissä näkyvät ulkoiset riskit, substanssiriskit ja hallintoa koskevat riskit ja painotukset näiden välillä vaihtelevat. Tulisi selvemmin esittää, miten riskit liittyvät hallinnonalan toimintaan sekä mikä uhkaa tavoitteisiin pääsyä.

Keskusteltiin myös vuoden 2015 erityispiirteestä, kun on kaksi hallitusta. Muuna havaintona tähdennettiin, että hallitusohjelman seurannan yhteyttä hallituksen vuosikertomukseen tulisi korostaa.

Hallituksen vuosikertomuksen ohjeet lähtevät todennäköisesti ennen neuvottelukunnan seuraavaa kokousta, joten sovittiin, että mahdollisia kommentteja ja ehdotuksia sisällöstä ja ohjeesta voi lähettää Riitta Pirhoselle.

5 Muut asiat

VTV:n tarkastus: Valvontaympäristön tarkastus – ylimmän johdon menettelytavat

Marjatta Kimmonen esitteli tarkastusta. Kyseessä on laillisuustarkastus ja se tehdään tilintarkastuksen yhteydessä. Kohteena ovat ministeriöiden kansliapäälliköt, virastojen ja laitosten ylivohtajat, pääjohtajat ja suurimmissa virastoissa virkamiesjohtoryhmät. Monivirastoisten kirjanpitoyksiköiden virastot on pääsääntöisesti rajattu ulos.

Kriteerialueet ovat palkanmaksu; virkamatkat; vieraanvaraisuus, edut, lahjat; luottokorttien käyttö ja asiakasetujen kohdentuminen; sivutoimet, sidonnaisuudet sekä omaisuudenhallinta.

Käytännön tarkastus saadaan loppuun vuoden loppuun. Tarkastus valmistuu kevään 2016 aikana ja se raportoidaan vuosiyhteenvedossa tai tehdään erillinen kertomus.

Seuraava kokous

Neuvottelukunnan seuraava kokous on ti 8.12.2015 klo 13. Paikka on VM:n kokouskeskus, Mariankatu 9, nh Loppupeli.

Käsittelyssä on silloin neuvottelukunnan toimintasuunnitelma ja sisäisen tarkastuksen jaoston toimintasuunnitelma sekä mahdollisesti EU-tilintarkastustuomioistuimen kertomus tiedoksi ja riskienhallintaa koskeva aihe.

Liitteet

Kokouksen PowerPoint-esitysaineisto

Jakelu

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet

Tiedoksi

Sisäisen tarkastuksen jaosto